

* Het Nieuwsblad/Aan Gent gebonden, Het Nieuwsblad/Antwerpen, Het Nieuwsblad/Brugge-Oostkust, Het Nieuwsblad/Brussel-Noordrand, Het Nieuwsblad/Dender, Het Nieuwsblad/Kempen, Het Nieuwsblad/Kortrijk-Waregem-Menen, Het Nieuwsblad/Leuven-Hageland, Het Nieuwsblad/Limburg, Het Nieuwsblad/Mechelen-Lier, Het Nieuwsblad/Meetjesland - Leiestreek, Het Nieuwsblad/Oostende-Westhoek, Het Nieuwsblad/Pajottenland, Het Nieuwsblad/Roeselare-Tielt-Izegem, Het Nieuwsblad/Vlaamse Ardennen - Gentse Rand, Het Nieuwsblad/Waasland

De Vilvoordse burgemeester Hans Bonte voert in zijn gemeente een ongelijke strijd tegen de radicalisering. Hij smeekt de regeringen om hulp. Zijn collega Bart Somers bleef in Mechelen gespaard van vertrekkende jongeren. Met die dubbele ervaring willen ze Vlaanderen wakker schudden. 'De aanslagen zijn een kans om onze samenleving te veranderen.'

'K om dan maar naar het kanaal in Vil-

voorde', zegt Hans

Bonte (SP.A), als

we hem vragen om een dubbelin-

terview met zijn Mechelse collega Bart Somers (Open VLD) over Syriëstrijders en deradicalisering. De Vilvoordse burgemeester kreeg afgelopen week de wind van voren. Handelaars, gewone inwoners en zelfs zijn eigen schepen van Economie zijn het beu dat Vilvoorde synoniem geworden is voor 'het mekka van de Syriëstrijders'. Ze achten de burgemeester daarvoor persoonlijk verantwoordelijk.

'De kritiek is terecht', zegt Bonte. 'Ik zou ook liever andere dingen communiceren. Ik ben de voorbije maanden vooral bezig geweest met crisiscommunicatie om de zaken recht te trekken. Ik ben er kapot van dat dit het imago van onze stad is geworden. En dat terwijl hier zo veel machtige dingen aan het gebeuren zijn.'

Bonte wil nog wel een tijdje doorgaan over de oude industriële sites die een nieuwe bestemming gekregen hebben en over de nieuwe woonprojecten waar ook oud-premier Jean-Luc Dehaene in zijn nadagen nog genoot van het wijde uitzicht over het kanaal. Maar daar is Somers al, de man die vorige week beleefd weigerde toen Bonte hem naar voren schoof als nationaal anti-terreurcoördinator. 'Ge zijt ne sjarel gij', sms'te Somers, toen hij op de hoogte werd gebracht. 'Je hebt nog een Duvel te goed.'

Uit Mechelen is er volgens de meeste bronnen niet één jongeman vertrokken naar 'ginderachter', zoals Bonte het Syrische en Iraakse slagveld noemt. In Vilvoorde is de teller sinds vorige zomer gestopt op 28. De helft daarvan kent Bonte persoonlijk. Eén zou zijn gesneuveld. Vier zijn teruggekeerd.

Sinds Parijs en Verviers loopt Bonte zich het vuur uit zijn sloffen om op de hoogste niveaus de Vilvoordse situatie uit te leggen. 'Ik zie het hier verkeerd lopen. Op één dag zijn hier de toplui van de Staatsveiligheid, OCAD (coördinatie-orgaan voor de dreigingsanalyse), en parket-generaal van Brussel langs geweest. Ik ben blij dat ik de afgelopen week door een tiental ministers, onder wie de premier, ontvangen ben. Om erop aan te dringen dat ze hier godverdomme snel iets moeten doen. Deze stad explodeert, maar we zijn nog altijd niet erkend als centrumstad. Onze VDAB krijgt nul euro voor specifieke doelgroepen. Vroeger vielen we voor de Vlaamse overheid nog onder een speciaal statuut, maar dat is afgeschaft in de jaren 90. Vandaag hebben we zelfs geen buurtwerkers. En omdat we tot we twee jaar geleden onder het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde vielen, is hier een hele generatie kleine criminelen opgegroeid die nooit vervolgd zijn.'

Bart Somers: Hans heeft hier met de Syriëstrijders een toestand geërfd die we in Mechelen niet kennen. Dat komt deels door ons anti-radicaliseringsbeleid waar we al langer op inzetten, maar het is ook deels geluk. Zonder externe hulp geraakt Vilvoorde hier niet uit. Het is abnormaal dat hier zo weinig middelen zijn. De federale regering moet hier investeren in het politiekorps en vanuit Vlaanderen moet er geld komen voor een preventienetwerk, zodat jonge generaties niet meer afglijden in gewelddadige radicalisering.

Meneer Bonte, begrijpt u dat die jongeren uit uw gemeente plots naar daar vertrekken?

Hans Bonte: 'Er is geen eenduidige verklaring voor. Maar meestal gaat het om kwetsbare jongeren, die niet aan de bak komen op school of op de arbeidsmarkt. Ze worden aangesproken door mensen van Sharia4Belgium: Kom naar de moskee, daar word je een echte moslim. En draag een kleed en een baard. Vervolgens dagen ze hen uit: Je zal toch niet blijven optrekken met die christenen? Of met die moslim die pinten drinkt of sigaretten rookt? En met vrouwen die niet gesluiert zijn? Daarna volgt de totale isolatie: Jouw familieleden zijn geen echte moslims. Tegelijk krijgen ze vanuit Syrië of Irak, via zeer directe kanalen als Facebook, foto's te zien van mannen die ze nog kennen van vroeger op het pleintje, die nu met een kalasjnikov zwaaien aan een zwembad in Aleppo, met vrouwen à volonté. Voor de reis naar daar hoeven ze niets zelf te regelen. Hun vliegtuigticket wordt betaald.'

Wat kan u daartegen beginnen?

Bonte: 'Het komt erop aan om te zorgen dat ze niet isoleren en hen te stimuleren: Blijf doorzetten op school, ga eens naar de VDAB. Kunnen we jou helpen?'

Uw eigen deradicaliserings- ambtenaar zegt dat het bijna onmogelijk is om wie al afgedwaald is nog terug te halen uit de radicalisering.

Bonte: 'Klopt. Je moet er vroeg bij zijn.'

Somers: 'En toch mogen we ook niet wanhopen. Ik ga heel binnenkort iemand aanwerven bij de gemeente waarvoor ik zelfs geen vacature had kunnen uitschrijven. Een ex-gedetineerde die sinds zijn vrijlating acht jaar geleden de criminaliteit achter zich heeft gelaten. Hij heeft een opleiding gevolgd, een job gevonden en steekt al zijn vrije tijd en zijn centen in de uitbouw van een sportclub. Opeens merkt hij dat twee van zijn leden hun baard laten groeien, aan het chatten zijn en beginnen te zeveren over naar Syrië te vertrekken. Die man heeft mij daarover ingelicht. Dat is dus het preventieve netwerk waar het hier in Vilvoorde een beetje aan ontbreekt ...'

Bonte (onderbreekt): 'Hola, ondanks de vertrekkers worden wij ondertussen wel wereldwijd geroemd over de manier waarop we het onder controle gehouden hebben. Ik ben zelfs uitgenodigd in de Verenigde Staten en in Kopenhagen om daar ons model uit te leggen ...'

Somers: 'En terecht, maar ik bedoel dat jullie veel minder middelen hebben en geen buurtwerk konden opbouwen. Om mijn verhaal af te maken: die gast is blijven praten met die mannen: Stop met die zever, scheer die baard af, trek die pyjama uit en kom terug trainen. Ok, maar we willen geen vrouwen meer in de club. Wat? zegt hij: Geen sprake van. Maar zij kijken naar hem op, hij is een beer van een gast, heeft street credibility, spreekt hun taal. Die twee zijn niet vertrokken. Ik zeg niet dat het altijd lukt. Maar je hebt wel een soort gezagsfiguur in de directe omgeving nodig die tijd en energie kan steken om die mannen op het rechte pad te houden.'

Als school zou je vandaag bijna bang zijn om een onmogelijke scholier buiten te gooien?

Bonte: 'Ze zitten inderdaad in een moeilijke situatie. De laatste die bij ons is vertrokken was net 18 geworden. Daarvoor was hij al in 9 scholen buitengegoid.'

Somers: 'Wij hebben ook jeugdhuis ROJM, het vroegere Rzoëzie. Sharia4belgium heeft ooit geprobeerd om daar hun verhaal te komen vertellen. We hebben toen heel snel samengezeten en neen gezegd. Vervolgens met alle moskeeën afgesproken dat er nergens plaats voor hen is.'

Op dat moment stoot je hen wel af.

Somers: 'Neen. Want het was niet de burgemeester of de politie die hen uitsloot, maar het jeugdhuis of de moskee: medegelovigen dus.'

Bonte: 'Hoeveel beroepskrachten werken daar?'

Somers: 'Maar ja, ze bereiken 1.000 jongeren hé. Een tiental.'

Bonte: 'Voilà. (zucht) Wij hebben hier het jeugdhuis moeten opdoeken.'

Uw eigen partij zat jarenlang in de regering. Een van uw voorgangers, Jean-Luc Dehaene was zelfs premier. Waarom hebben jullie die middelen nooit gekregen?

Bonte: 'Er is geen enkele partij die de problemen van de rand rond Brussel heeft willen snappen. Ze zien dat we geen 50.000 inwoners hebben. En dus komen we niet in aanmerking voor de middelen die de grootsteden wel krijgen.'

Somers: 'Het draait voornamelijk om de versterking van waardevolle initiatieven. En daarbij moet iedereen aan hetzelfde zeel trekken. Vorige week kwam er iemand van Marokkaanse afkomst naar mijn spreekuur. Een kind van vijf jaar was op de speelplaats afgewezen door twee klasgenootjes: Onze mama zegt dat we niet meer met terroristenkindjes mogen spelen. De moeder van dat kind is leesmoeder op school. Ze heeft een onderhoud aangevraagd met die directrice die ze al lang kent, want ze is zelf naar dezelfde school gegaan. Wat krijgt ze te horen: Dat is niet erg, dat zijn kinderen die een beetje ruzie maken. (ferm) Fout. Helemaal fout van die directrice. Zij moet zo'n incident au sérieux nemen en het aangrijpen om die ouders samen te brengen. We moeten de dialoog aangaan.'

'In dit dossier ga ik mijn gedacht zeggen. Want het is eeninconvenient truth : de grootste slachtoffers momenteel zijn de Vlaamse moslims: die zitten met een schaamtegevoel. Iedereen kijkt naar ons, ook islamieten, en vraagt zich af wat wij daarvan vinden. (volume knop nu helemaal open) Maar die moeten zich helemaal niet verontschuldigen, die hebben daar niéts mee te maken. Ik, als culturele christen, moet mij ook niet verontschuldigen voor de kruistochten hé?'

Dat klinkt als kritiek op de N-VA.

Somers: 'Neen. U gaat me niets slechts horen zeggen in dit dossier. Ik ga er vanuit dat alle democratische partijen het pad willen bewandelen dat ik schets. Dit moet een kantelmoment worden voor onze samenleving. De moslims, en zeker de generatie geëngageerde imams die hier zijn opgegroeid moeten zich afvragen hoe ze hun godsdienst een plaats kunnen geven in onze samenleving. En wij moeten de islam eindelijk een plaats geven in onze maatschappij.'

Bonte: 'Het ontbreekt de regering vandaag wel nog aan die eensgezindheid. Ze kondigt maatregelen aan waarop ze twee dagen later terugkomen. Dat is alleen maar koren op de molen van de terroristen. Nochtans is de situatie zeer acuut.'

Somers (komt tussen): 'Wat Hans wil zeggen is: stop met het opbod in rampspoed en diffuse verhalen. Vergader drie vier keer in het verborgene, en als het allemaal goed zit, voer dan uit en communiceer met één stem.'

Bonte: 'Vandaar dat ik jou zo geschikt zou vinden als nationale coördinator.'

Somers: 'Neen. Maar ik snap wel waarom je dat wil. Wij burgemeesters zijn de spilfiguren. Wij voelen als eerste de pijn, de gevaren en de problemen.'

Welaan dan.

Somers: 'Nee. Want je hebt de hefboomen en de politieke macht nodig die alleen een premier heeft. Hij is de leider van het land. Hij moet hierover de leiding nemen.'

Tekst hannes cattebeke en farid el mabroukFoto's maarten de bouw

Copyright © 2015 Corelio. Alle rechten voorbehouden